

*Ми діємо за те, чому
немає чини в усьому світі –
за Батьківщиною.*
О. Довженко

Наукові інновації та передові технології

СЕРІЯ "УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ"

СЕРІЯ "ПРАВО"

СЕРІЯ "ЕКОНОМІКА"

СЕРІЯ "ПСИХОЛОГІЯ"

СЕРІЯ "ПЕДАГОГІКА"

Всеукраїнська Асамблея докторів наук із державного управління

у рамках роботи Видавничої групи «Наукові перспективи»

«Наукові інновації та передові технології»

(Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»)

Випуск № 7(35) 2024

Київ – 2024

Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public Administration

within the work of the Publishing Group «Scientific Perspectives»

«Scientific innovations and advanced technologies»

(Series «Management and administration», Series «Law», Series «Economics», Series «Psychology», Series «Pedagogy»)

Issue № 7(35) 2024

Kyiv – 2024

ISSN 2786-5274 Print
УДК 001.32:1 /3/(477)(02)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-7\(35\)](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-7(35))

**«Наукові інновації та передові технології» (Серія «Управління та адміністрування»,
Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»):
журнал. 2024. № 7(35) 2024. С. 1117.**

Рекомендовано до друку Президією Всеукраїнської Асамблеї докторів наук з державного управління (Рішення від 08.07.2024, № 3/7-24)

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації:
серія КВ № 24962-14902Р від 13.09.2021 р.*

Журнал видається за наукової підтримки: Інституту філософії та соціології Національної Академії Наук Азербайджану (Баку, Азербайджан), громадської організації «Асоціація науковців України», громадської організації «Християнська академія педагогічних наук України» та громадської організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання».

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 30.11.2021 № 1290 журналу присвоєно категорію "Б" із права

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 01.02.2022 № 89 журналу присвоєно категорію "Б" із педагогіки

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 07.04.2022 № 320 журналу присвоєно категорію "Б" із економіки та державного управління

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 20.06.2023 № 768 журналу присвоєно категорію "Б" зі спеціальностей 073 - менеджмент, 076 - підприємництво та торгівля, 015 - професійна освіта

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 23.08.2023 № 1035 журналу присвоєно категорію "Б" зі спеціальності 053 - психологія

Наукове видання включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus, міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible.

Журнал заснований з метою розвитку вітчизняного наукового потенціалу у галузях державного управління, права, економіки, психології, педагогіки та його інтеграції у світовий науковий простір, шляхом оприлюднення результатів наукових досліджень.

Головний редактор

Романенко Євген Олександрович - доктор наук з державного управління, професор, Заслужений юрист України, полковник Генерального штабу Збройних Сил України, Президент громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» (Київ, Україна)

Редакційна колегія:

- Абуселідзе Георгій - завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Батумського державного університету імені Шота Руставелі (Батумі, Грузія)
- Бахов Іван Степанович — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)

- Беньковська Наталя Борисівна, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри мовної підготовки Інституту Військово-Морських Сил Національного університету "Одеська морська академія" (Одеса, Україна)
- Бельська Тетяна Валентинівна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри менеджменту Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості (м. Київ, Україна)
- Бондар-Підгурська Оксана Василівна - доктор економічних наук, доцент, професор кафедри менеджменту ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», (Полтава, Україна)
- Будник Вікторія Анатоліївна - кандидат економічних наук, професор, професор кафедри бізнес-логістики та транспортних технологій Державного університету інфраструктури та технологій (Київ, Україна)
- Гбур Зоряна Володимирівна - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика (Київ, Україна)
- Дашій Олександр Іванович — доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і психології управління освітою України, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- Дегтяр Олег Андрійович — доктор наук з державного управління, доцент, доцент кафедри менеджменту і адміністрування Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова (Харків, Україна)
- Демідова Юлія Євгенівна - кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами Національного Технічного Університету «Харківський Політехнічний Інститут» (Харків, Україна)
- Дем'янишина Олеся Андріївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (Умань, Україна)
- Дранус Любов Сергіївна кандидат економічних наук, доцент, оцент кафедри менеджменту Чорноморського національного університету імені Петра Могили
- Журавльова Лариса Петрівна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Поліського національного університету (Житомир, Україна)
- Заячківська Оксана Василівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Льїн Валерій Юрійович - доктор економічних наук, професор (Київ, Україна)
- Льїна Анастасія Олександрівна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління і адміністрування Національного торговельно-економічного університету (Київ, Україна)
- Ічанська Олена Михайлівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Кайдашев Роман Петрович — доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного, фінансового та банківського права Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- Каламаж Руслана Володимирівна - доктор психологічних наук, професор, проректор з навчально-виховної роботи Національного університету «Острозька академія» (Рівне, Україна)
- Кардаш Оксана Любомирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інституту автоматизації, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)
- Калашнік Наталя Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри українознавства Вінницького національного медичного університету ім. М.І.Пирогова, (Вінниця, Україна) kalashnuknatalia@gmail.com
- Кобець Дмитро Леонтіївич - кандидат економічних наук (доктор філософії), доцент Хмельницького національного університету, доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування (м. Хмельницький, Україна)
- Коваленко Олена Михайлівна - кандидат педагогічних наук, провідний науковий співробітник відділу профільного навчання Інституту педагогіки НАПН України (Київ, Україна)
- Корильчук Неоніла Іванівна – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапії та сімейної медицини Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
- Корнієнко Петро Сергійович - доктор юридичних наук, доцент, адвокат, заступник першого проректора по роботі з коледжами, професор кафедри філософії та соціально-гуманітарних дисциплін Національної академії статистики, обліку та аудиту (Київ, Україна)
- Кошова Світлана Петрівна — кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри управління охороною здоров'я Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика (Київ, Україна)
- Кравчук Володимир Миколайович, доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Кравчук Людмила Степанівна - кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна», завідувач кафедрою фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій Університет "Україна" (Хмельницький, Україна)
- Литвиненко Віктор Іванович — доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства Навчально наукового інституту права Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- Лич (Назарук) Оксана Миколаївна - доктор психологічних наук, доцент, член-кореспондент української академії акмеології, член громадської спілки «Національна психологічна асоціація», доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Марушева Олександра Анатоліївна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління та інформаційного менеджменту ПВНЗ Університет Новітніх Технологій (м. Київ, Україна)
- Міхальський Томаш — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща)
- Мізюк Вікторія Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Ізмаїл, Україна)
- Миргород-Карпова Валерія Валеріївна - кандидат юридичних наук, заступник директора з наукової роботи, старший викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету (Суми, Україна)
- Новак-Калаява Лариса Миколаївна — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного управління Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (Львів, Україна)
- Огієнко Альона Володимирівна - доктор економічних наук, доцент кафедри організації авіаційних робіт та послуг Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

- Орлова Наталія Сергіївна - доктор наук з державного управління, професор кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця (Харків, Україна)
- Павлов Костянтин Володимирович — доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри підприємництва і маркетингу Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Павлова Олена Миколаївна - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки, підприємництва та маркетингу Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Пагута Тамара Іванівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти, директор Інституту педагогічної освіти Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука» (Рівне, Україна)
- Помиткін Едуард Олександрович — доктор психологічних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Язюна НАПН України (Київ, Україна)
- Помиткіна Любов Віталіївна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Приходькіна Наталія Олексіївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
- Савенко Олена Анатоліївна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту і права Дніпровського державного аграрно-економічного університету, членкиня громадської наукової організації "Фінансово-економічна наукова рада" (Київ, Україна)
- Сапожніков Станіслав Володимирович - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та психології Університету імені Альфреда Нобеля (Дніпро, Україна)
- Сопілько Ірина Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Відмінник освіти України, Заслужений юрист України, декан юридичного факультету Національного Авіаційного Університету (Київ, Україна)
- Титко Анна Василівна — кандидат юридичних наук, провідний науковий співробітник Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)
- Трушкіна Наталія Валеріївна - кандидат економічних наук, член-кореспондент Академії економічних наук України, дійсний член Центру українсько-європейського наукового співробітництва, старший науковий співробітник відділу проблем регуляторної політики та розвитку підприємництва, Інститут економіки промисловості НАН України (Київ, Україна)
- Турчинова Ганна Володимирівна — кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету природничо-географічної освіти та екології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна)
- Хохліна Олена Петрівна — доктор психологічних наук, професор, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Чернуха Надія Миколаївна — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)
- Якимчук Аліна Юріївна — доктор економічних наук, професор, професор кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Яковицька Лада Савелівна — доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Якушева Оксана Вікторівна кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та підприємництва Черкаського державного технологічного університету (Черкаси, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

© автори статей, 2024

© Всеукраїнська Асамблея докторів наук із державного управління, 2024

© Видавнича група «Наукові перспективи», 2024

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Управління та адміністрування»

Богданенко А.І. <i>СОЦІАЛЬНА І ГУМАНІТАРНА РОЛЬ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ: ДЕРЖАВНО-УПРАВЛІНСЬКІ АСПЕКТИ</i>	15
Бородін Є.І., Горбульов Д.В. <i>ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД</i>	28
Бублій М.П., Зміївська-Васильковська О.В. <i>ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ</i>	39
Бублій М.П., Колесніков Д.Д. <i>ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ОБІГУ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ В УКРАЇНІ</i>	50
Бульба В.Г., Поступна О.В., Литвинов А.О. <i>ПЕРЕВАГИ СОЦІАЛЬНО ОРІЄНТОВАНОЇ КЛАСТЕРИЗАЦІЇ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРОДУКТИВНОЇ ЗАЙНЯТОСТІ ЯК ВАЖЛИВОГО ФАКТОРУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ</i>	61
Вербовенко О.П., Тушко К.Ю. <i>ПРАКТИКА РЕАЛІЗАЦІЇ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ (СВІТОВИЙ ДОСВІД)</i>	76
Вольська О.М. <i>СКЛАДОВІ МЕХАНІЗМУ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ УКРАЇНИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ</i>	90
Гасюк І.Л., Іваній О.М. <i>УПРАВЛІНСЬКІ РІШЕННЯ ЯК ОСНОВА УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ</i>	98
Гончаренко В.С. <i>ВЕКТОРИ ПОСИЛЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО ВПЛИВУ НА ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ У ПОВОСННОМУ ВІДНОВЛЕННІ УКРАЇНИ</i>	114
Гупало А.Ю., Рижиков В.С. <i>ФУНКЦІЇ І ЗАДАЧІ НАУКОВОЇ ШУКОЛИ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ НАУКОВОЮ ДІЯЛЬНОСТІ МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ</i>	123
Драбаніч В.А. <i>НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ІТ- ТЕХНОЛОГІЇ» У СФЕРІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ</i>	132

Юффе М.В. <i>РОЛЬ ЛІДЕРА В СУЧАСНИХ УМОВАХ</i>	143
Малюхов О.С. <i>ФАНДРАЙЗИНГ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ</i>	155
Матвєєнко І.В. <i>ВПЛИВИ СУБ'ЄКТІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ НА РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ: НАУКОВІ ПОГЛЯДИ</i>	169
Нинюк І.І., Нинюк М.А. <i>АНТИКОРУПЦІЙНА ПОЛІТИКА ТА ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА В УКРАЇНІ: АНАЛІЗ ІНСТИТУЦІЙНИХ РЕФОРМ</i>	185
Прокопенко С.Л. <i>МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ</i>	198
Проць Р.Р. <i>ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ЧЕРЕЗ АКТИВНЕ ВИКОРИСТАННЯ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ</i>	210
Тушко К.Ю., Довгань В.І., Тушко Д.А. <i>ФОРМУВАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ СУЧАСНИХ ЛІДЕРІВ – ОФІЦЕРІВ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ</i>	218
Халецький А.В. <i>МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ СЕРЕДНЬОЇ ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ</i>	227
Гуржій Н.М., Цахаєв І.К. <i>ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ</i>	239
Живко З.Б., Рассадникова С.І., Шегинська А.І. <i>ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА</i>	250
Крулевський А.В. <i>РОЛЬ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У ПРОЦЕСІ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ</i>	266
Леськів Г.З., Левків Г.Я. <i>МЕНЕДЖМЕНТ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙ ВНАСЛІДОК ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ НА БАЗІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ: ВИКЛИКИ ПРИ ПЕРЕХОДІ ДО ІНДУСТРІЇ 5.0</i>	278
Мазур Ю.М., Кісь Г.Р., Пукаляк В.Г. <i>ВПЛИВ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ НА ЗАЛУЧЕНІСТЬ ТА МОТИВАЦІЮ ПРАЦІВНИКІВ</i>	286

Сергійчук С.І. 298
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Славков М.П. 312
РОЛЬ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО БУДІВНИЦТВА

СЕРІЯ «Право»

Kodaniov V.I. 321
PROBLEMS OF INTERPRETING THE CONCEPT AND CONTENT OF ENERGY SECURITY

Marko S.I. 331
PROBLEMS OF THE CURRENT STATE OF COUNTERACTION CRIMES IN THE SPHERE OF USE AND PROTECTION OF NATURE

Platukhin O.G. 341
PUBLIC PARTICIPATION IN ENSURING THE ECONOMIC SECURITY OF UKRAINE

Берч В.В. 351
УЧАСТЬ НАРОДУ У РЕАЛІЗАЦІЇ СУДОВОЇ ВЛАДИ В ЕПОХУ КОЗАЧЧИНИ

Бондар О.С. 359
СПРОЩЕНИЙ РЕЖИМ РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

Бучинський О.Й. 371
ФАКТОРИ КОРУПЦІЙНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ

Вербовський І.А. 380
ВПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ У ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОСВІТНІХ УСТАНОВ УКРАЇНИ

Джулай А.І. 392
ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ВИРОБНИЦТВА ТА ЕКСПОРТУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ

Житний О.О. 401
ЩОДО РОЗУМІННЯ ПОНЯТТЯ «ПОЖЕЖА» В ДИСПОЗИЦІЇ СТ.270 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Козаченко В.В. 410
ПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАХОДИ ЗАДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИННОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ

Кравченко О.М., Петренко С.В. 421
ПРАВОВИЙ СТАТУС КІБЕРОПЕРАЦІЙ ТА КІБЕРБЕЗПЕКИ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

- Кузьма Т.М., Опанасюк Т.А.** 429
ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ТРУДОВИХ ПРАВ ЖІНОК В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ
- Лавріненко Д.В.** 442
ОСОБЛИВОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ СПЕЦІАЛІСТІВ ДО ПРОВЕДЕННЯ ОБШУКУ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ТЕРОРИСТИЧНИХ АКТИВ
- Науменко А.В., Оніщенко Н.М.** 451
ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ ТА ЇХ ОБМЕЖЕННЯ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ
- Нестеренко М.Д.** 466
СУПЕРЕЧЛИВІСТЬ ПУБЛІЧНОМУ ПОРЯДКУ УКРАЇНИ ЯК ПІДСТАВА ДЛЯ СКАСУВАННЯ РІШЕННЯ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ
- Пашась Б.В.** 477
ДО ПИТАННЯ ПРО ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ПРАВА ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ
- Пєшков В.В., Полозенко А.В.** 485
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ВОЄННОГО СТАНУ ЯК ОСОБЛИВИЙ РІЗНОВИД ПРАВОВОГО РЕЖИМУ, ЗАХОДИ, ЩО ЙОГО СУПРОВОДЖУЮТЬ
- Середа І.П.** 494
ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА В СФЕРІ СОНЯЧНОЇ ГЕНЕРАЦІЇ В УКРАЇНІ
- Сидоренко Д.В.** 501
ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ ТА НАГЛЯД ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ОЦІНЮВАЧІВ МАЙНА: ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ
- Симоненко Н.О., Мостепанюк Л.О.** 511
ПРЕДМЕТ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ
- Христова Ю.В.** 526
ОСНОВНІ ДЕТЕРМІНАНТИ КРИМІНАЛІЗАЦІЇ ПРАВОСУДДЯ В УКРАЇНІ
- Чиж Б.І.** 542
МІСЦЕ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В СИСТЕМІ ОСВІТИ УКРАЇНИ
- Чурікова І.В., Степанова Г.М.** 551
ВСЕБІЧНІСТЬ, ПОВНОТА ТА ОБ'ЄКТИВНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ ОБСТАВИН КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА
- Шейгас М.В.** 561
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ В МІСТІ КИЄВІ ТА ІНШИХ СТОЛИЦЯХ КРАЇНАХ ЄС

- Шминдрук О.Ф., Балагур Ю.С.** 571
ОСОБЛИВОСТІ РОЗГЛЯДУ СПРАВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ПОХОДЖЕННЯМ ДИТИНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

СЕРІЯ «Економіка»

- Kokiel A., Kostenko D.V., Binytska K.M.** 579
THE IMPACT OF ADVERTISING ON CONSUMER ATTITUDES

- Балашов Г.Б., Русин-Гриник Р.Р., Мороз А.М.** 590
ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНА МОДЕЛЬ ПРОГНОЗУВАННЯ НАДХОДЖЕНЬ ВІД ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

- Бовкіт І.С.** 603
ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ В РАМКАХ ВХОДЖЕННЯ ДО ЄС

- Катуніна О.С., Чухній О.Ю., Шевчук А.А.** 610
ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА ТА ЇЇ РОЛЬ У ФОРМУВАННІ ІННОВАЦІЙНОГО БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА: ПЕРСПЕКТИВИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ІНСТИТУТИ

- Кубіцький С.О., Кубіцький Ю.С., Степаненко О.К.** 625
ТЕХНІКА УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

- Курило О.Б., Ралець С.Р.** 638
ЦИФРОВІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ РОЗВИТКУ

- Науменко М.А.** 648
МЕТОДОЛОГІЯ ФАКТОРІВ-ДЕТЕРМІНАНТІВ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ТА КОНКУРЕНТНОЇ ПОЗИЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА НА РИНКУ В КРИЗОВИХ УМОВАХ

- Новаковська І.О., Митяєв М.М., Байрачний О.Л.** 666
ДЕТАЛЬНИЙ ПЛАН ТЕРИТОРІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

- Оленченко Д.В.**
ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА ЕКОНОМІКУ

- Перегуда Ю.А.** 685
СТРАТЕГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТО-СПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНИХ ВИКЛИКІВ

- Писаренко Н.В., Шевчук О.В., Громоздова Л.В., Макієвський О.І., Медвідь Г.С., Шмігельська Є.А.** 698
ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА ТА СУЧАСНІ ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В УПРАВЛІННІ ЛОГІСТИКОЮ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

- Савкін І.В.** 713
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ РЕВІТАЛІЗАЦІЇ ІСТОРИЧНИХ ОБ'ЄКТІВ НЕРУХОМОСТІ В УКРАЇНІ

Сержук А.В., Закревський А.В.
БАРТЕРНІ ОПЕРАЦІ В УКРАЇНІ

726

Шкільний В.Г.
*ОСНОВНІ МОДЕЛІ СПОЖИВЧОЇ ПОВЕДІНКИ ПІД ЧАС ВІЙНИ ЧИ
ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ*

735

СЕРІЯ «Педагогіка»

Mukan N.V., Stoliarchuk L.B., Martsikhiv Kh.R.
*MODERN TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF HIGHER EDUCATION IN THE
UNITED STATES*

745

Sladkykh I.A., Kozyr O.A.
*CONTROL AS A FUNCTION OF MANAGING THE DEVELOPMENT OF
INFORMATION CULTURE AMONG TEACHERS IN PRESCHOOL EDUCATION
INSTITUTIONS*

758

Vakulenko L.I., Obolonska O.Yu., Badogina L.P., Samsonenko S.V., Riznyk A.V.
*DIALOGUE TEACHING AND DETERMINATION OF THE SOCIOMETRIC STATUS
OF ENGLISH-SPEAKING STUDENTS AS A COMPONENT OF GROUP WORK*

769

Акімова О.В., Сапогов М.В., Гапчук Я.А.
*ЛІНГВОКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ЯК
ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА У ПЕРІОД ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ВИЩОЇ
ОСВІТИ*

778

Дубінка М.М.
*ХРОНОЛОГІЯ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОГО
САМОВИЗНАЧЕННЯ ОСОБИСТОСТІ У ПОГЛЯДАХ НАУКОВЦІВ ХХ – ХХІ
СТОЛІТТЯ*

788

Дядечко І.Є., Апанасенко А.В.
*ВПЛИВ ЗАНЯТЬ З ГАНДБОЛУ НА РОЗВИТОК ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ
СТУДЕНТІВ*

801

Жовнич О.В.
*ДІАГНОСТИЧНІ ВИМІРЮВАННЯ ЖИТТЄВИХ НАВИЧОК УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ
ШКОЛИ: АНАЛІЗ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ*

810

Калініченко І.О., Шара С.О.
*ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПІВ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ У ПІДВИЩЕННІ
КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ*

817

Клочок О.М.
*ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ СИСТЕМ СОЦІАЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ І
ДОПОМОГИ ЛЮДЯМ ПОХИЛОГО ВІКУ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ СВІТУ*

826

- Красюк Ю.М., Сільченко М.В., Кучерява Т.О., Ніколенко Л.А., Супрунюк Г.М.** 839
ДИСТАНЦІЙНА ФОРМА ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ДОСВІД ПРОВАДЖЕННЯ ТА НЕОБХІДНІСТЬ У ТРАНСФОРМАЦІЇ
- Кривошея М.І.** 855
АНАЛІЗ ЦІЛЕЙ ТА ОСОБЛИВОСТЕЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ВСЕУКРАЇНСЬКИХ МАТЕМАТИЧНИХ ЗМАГАНЬ УЧНІВ
- Линдіна Є.Ю.** 868
РОЗВИТОК СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМ МОВЛЕННЯ В УКРАЇНІ В ХХ-ХХІ СТОЛІТТІ
- Лі Цзюньтан** 882
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОСНОВ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ ЕЛЕКТРОТЕХНІКІВ В КОНТЕКСТІ ДУАЛЬНОГО НАВЧАННЯ ВИЩИХ ПОЛІТЕХНІЧНИХ КОЛЕДЖІВ КИТАЮ
- Мамон С.І.** 893
РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ВИКЛАДАЧІВ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ЗА ДОПОМОГОЮ ІНТЕГРАТИВНОГО ПІДХОДУ
- Павлова В.В.** 903
РОЛЬ ТЕХНОЛОГІЙ СИТУАТИВНОГО МОДЕЛЮВАННЯ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ
- Пасечник А.М., Пасечник О.В., Тащян А.Е., Асмолова А.О., Лунгу В.І.** 913
ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ
- Пахомова Т.О., Базиляк Н.О., Роменська Т.Г.** 927
РОЛЬ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ
- Приходько Є.Є., Богдан Т.М.** 940
РОЛЬ ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ У РОЗУМОВОМУ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
- Селіна І.Л.** 949
ВПЛИВ ЯПОНСЬКИХ НЕВЕРБАЛЬНИХ ЗАСОБІВ НА МІЖКУЛЬТУРНУ КОМУНІКАЦІЮ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ В УКРАЇНІ
- Тименко В.П., Букорос А.С.** 961
ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ МУЛЬТИМЕДІЙНОГО ДИЗАЙНУ: ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ
- Федорець О.М.** 971
ІНТЕГРАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ МЕТОДИК ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ В УКРАЇНСЬКУ ОСВІТНЮ СИСТЕМУ
- Чичук А.П., Кучай Т.П., Біда О.А., Кінах Н.В.** 981
ВИХОВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ В СЕРЕДОВИЩІ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ

Юрченко О.А., Лисенко Т.А., Сохацький О.Ю. 990
*РОЛЬ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ ТА ІНШИХ ЦИФРОВИХ ПЛАТФОРМ У
КОМУНІКАЦІЇ ПІД ЧАС ВІЙНИ*

СЕРІЯ «Психологія»

Андрусів Л.З., Палагнюк М.М. 1002
*ДОСЛІДЖЕННЯ ПОКАЗНИКІВ ЕМОЦІЙНИХ ЗВ'ЯЗКІВ ПОДРУЖЖЯ У
ВОЄННИЙ ПЕРІОД: ЕМПІРИЧНИЙ АНАЛІЗ*

Буряк О.Я. 1015
ЧИННИКИ РОЗВИТКУ РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ: АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД

Василенко І.А. 1025
*ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПРОНИКЛИВОСТІ В КОНТЕКСТІ
ВЛАСТИВОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ*

Ендеберя І.В. 1035
*СУЧАСНІ МЕТОДИ РОБОТИ З ПСИХОЛОГІЧНОЮ ТРАВМОЮ У ВІЙСЬКОВО-
СЛУЖБОВЦІВ: КОГНИТИВНО-ПОВЕДІНКОВИЙ ПІДХІД*

Кобець І.В. 1047
*ОСОБИСТІСНІ РИСИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ПРОФЕСІЙНІ ЗМІНИ У ЗРІЛОМУ
ВІЦІ*

Колбасова Х.В. 1061
*СОЦІАЛЬНА КОМПОНЕНТА ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ СТРУКТУРИ
НЕВЕРБАЛЬНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДОШКІЛЬНИКІВ З КОХЛЕАРНИМИ ІМПЛАНТАМИ*

Магдисюк Л.І., Ізмаїлов Р.П., Сакуляк В.В. 1074
*ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ТА ВИДИ САМОТНОСТІ У
ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ В ПЕРІОД ВІЙНИ*

Полілуєва І.В., Кулаковський Т.Ю., Пенев В.В., Вдовіченко О.В. 1083
КОПІНГ-ПОВЕДІНКА ТА МЕХАНІЗМИ ПОДОЛАННЯ СТРЕСУ

Севост'янов П.О., Клімушев В.В., Клімушева Г.С. 1091
*РОЗВИТОК І ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ
У СФЕРІ ПСИХОЛОГІЧНОГО НАВЧАННЯ ТА ТРЕНУВАННЯ: ПЕРСПЕКТИВИ
ТА ВИКЛИКИ*

Тодорова І.С., Бульченко Д.В. 1103
*КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ПСИХОЕДУКАЦІЇ ЯК МЕТОДУ ПСИХОЛОГІЧНОЇ
ДОПОМОГИ*

УДК 378:616-083.98:351.74

[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-7\(35\)-76-89](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-7(35)-76-89)

Вербовенко Олександр Павлович начальник, Центральне управління військової освіти Генерального штабу Збройних Сил України, вул. Шевченка 46, м. Київ, 01001, тел: (067) 988-60-92, <https://orcid.org/0009-0004-5188-267X>.

Тушко Клавдія Юріївна доктор педагогічних наук, професор, доцент кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін, Національна академія Державної прикордонної служби України, вул. Шевченка, 46, м. Хмельницький, 29000, тел.: (067) 905-03-32, <https://orcid.org/0000-0001-7684-5622>.

ПРАКТИКА РЕАЛІЗАЦІЇ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ (СВІТОВИЙ ДОСВІД)

Анотація. Військова освіта позиціонується у світі як державне інституційне утворення, що є провідним та фундаментальним у суспільстві. Фундаментальність військової освіти можна пояснити таким чином – забезпечення боєздатності сектору безпеки і оборони держави, підготовка нової генерації фахівців згаданого сектору, підвищення рівня обороноздатності держави. Всі ці вимоги є актуальними для України, що третій рік веде боротьбу з агресором-сусідом – росією. Зважаючи на це, пріоритетним для України є трансформація військової освіти, метою якої є її ефективність. Досягнення останньої потребує реалізації інновацій, зусиль над забезпеченням якості освіти, підвищення до рівня світових стандартів, модернізації змісту підготовки фахівців тактичного, оперативного та стратегічного рівнів.

За результатами аналізу наукових праць західних дослідників військової освіти встановлено, що вона забезпечує ментальну архітектуру як основу успіху у війні. Зазначена архітектура формує стабільну цивільно-військову взаємодію, рефлексивну культуру, спроможність здійснювати критичний аналіз. На думку переважної більшості науковців, існує прямий зв'язок між якістю військової освіти та успіхами у війні. Тому для українців, які ведуть боротьбу з російським агресором, трансформація військової освіти є одним із ключових завдань.

Зміст військової освіти на Заході (поняття Захід є умовним, оскільки інтегрує країни Європи, США, Канаду, Японію, Австралію та ін.) спрямований на формування прагнення до досконалості, використання досвіду проведення миротворчих операцій у різних куточках світу, боротьби з Ісламською державою, наслідками стихійних лих тощо. Майбутні представники військових та правоохоронних формувань по всьому світу усвідомлюють, що на них покладене виконання складних професійних завдань. З метою їх якісного

виконання необхідно володіти відповідними знаннями, адже жодна країна не здатна передбачити, які проблеми їй доведеться вирішувати, а вони – переважно непередбачувані та непрогнозовані.

Ключові слова: трансформація військової освіти, розвиток, досвід, реформи, світова практика, розвинені країни світу.

Verbovenko Oleksandr Pavlovych Deputy Head, Officer Staffing Organization Department of the Main Personnel Department of the General Staff of the Armed Forces of Ukraine, St. Shevchenko, 46, Kyiv, 01001, tel.: (067) 988-60-92, <https://orcid.org/0009-0004-5188-267X>.

Tushko Klavdiya Yuriivna Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Associate Professor of the Department of Psychology, Pedagogy and Socio-Economic Disciplines, National Academy of the State Border Service of Ukraine, St. Shevchenko, 46, Khmelnytskyi, 29000, tel.: (067) 905-03-32, <https://orcid.org/0000-0001-7684-5622>.

PRACTICE OF IMPLEMENTATION OF MILITARY EDUCATION (WORLD EXPERIENCE)

Abstract. Military education is positioned in the world as a state institutional entity that is leading and fundamental in society. The fundamentality of military education can be explained in this way – ensuring the combat capability of the security and defense sector of the state, training a new generation of specialists in this sector, increasing the level of state defense capability. All these requirements are relevant for Ukraine that the third year is fighting the aggressor-neighbor - russia. In view of this, the priority for Ukraine is the transformation of military education, the purpose of which is its effectiveness. Achieving the latter requires the implementation of innovations, efforts to ensure the quality of education, raising to the level of world standards, modernizing the content of training specialists at the tactical, operational and strategic levels.

According to the results of the analysis of scientific works of Western researchers of military education, it was established that it provides mental architecture as the basis for success in war. This architecture forms a stable civil-military interaction, reflective culture, the ability to carry out critical analysis. According to the vast majority of scholars, there is a direct connection between the quality of military education and success in the war. Therefore, for Ukrainians who are fighting the Russian aggressor, the transformation of military education is a key task.

The content of military education in the West (the concept of the West is conditional, since it integrates the countries of Europe, the USA, Canada, Japan, Australia, etc.) is aimed at forming the desire for excellence, using the experience of

peacekeeping operations in different parts of the world, the fight against the Islamic State, the consequences of natural disasters, etc. Future representatives of military and law enforcement formations around the world are aware that they are entrusted with performing complex professional tasks. In order to perform them qualitatively, it is necessary to have appropriate knowledge, because no country is able to predict what problems it will have to solve, and they are mostly unpredictable and unpredictable.

Keywords: military education, development, experience, reforms, world practice, developed countries of the world.

Постановка проблеми. Військова освіта позиціонується у світі як державне інституційне утворення, що є провідним та фундаментальним у суспільстві. Фундаментальність військової освіти можна пояснити таким чином – забезпечення боєздатності сектору безпеки і оборони держави, підготовка нової генерації військових фахівців для усіх рівнів військового управління.

Всі ці вимоги є актуальними для України, що третій рік веде боротьбу з агресором-сусідом – росією. Зважаючи на це, пріоритетним для України є трансформація військової освіти, метою якої є її ефективність. Досягнення останньої потребує реалізації інновацій, зусиль над забезпеченням якості освіти, підвищення до рівня світових стандартів, модернізації змісту підготовки фахівців тактичного, оперативного та стратегічного рівнів військового управління.

Особливої актуальності набувають питання аналізу світового досвіду реалізації військової освіти та умов здійснення військової освіти під час збройної агресії росії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Здійснюючи огляд літератури з представленої проблеми, ми не ставили собі за мету зануритись в історію становлення військової освіти у світі, такого матеріалу вже створено достатньо (наприклад [2]). Варто наголосити на тому, що реформи такої освіти є пріоритетними у країнах високого рівня розвитку. Ще однією особливістю, яка простежується у літературних джерелах є те, що ці реформи актуалізовані управлінським сектором держав.

Здійснити опору на наукові джерела вітчизняних (українських) авторів ми не змогли, оскільки українські дослідження із запропонованої проблеми носять переважно оглядовий характер.

Зміст запропонованої статті сформовано на основі аналізу актуальних наукових праць дослідників військової освіти Британії, Франції, США та Німеччини.

Мета статті. Проаналізувати специфіку функціонування військової освіти у країнах високого рівня розвитку.

Виклад основного матеріалу. За результатами аналізу наукових праць західних дослідників військової освіти встановлено, що вона забезпечує

ментальну архітектуру як основу успіху у війні. Зазначена архітектура формує стабільну цивільно-військову взаємодію, рефлексивну культуру, спроможність здійснювати критичний аналіз. На думку переважної більшості науковців, існує прямий зв'язок між якістю військової освіти та успіхами у війні. Тому для українців, які ведуть боротьбу з російським агресором, трансформація військової освіти є ключовим завданням.

Зміст військової освіти на Заході (поняття Захід є умовним, оскільки інтегрує країни Європи, США, Канаду, Японію, Австралію та ін.) спрямований на формування прагнення до досконалості, використання досвіду проведення миротворчих операцій у різних куточках світу, боротьби з Ісламською державою, наслідками стихійних лих тощо. Майбутні представники військових та правоохоронних формувань по всьому світу усвідомлюють, що на них покладене виконання складних професійних завдань. З метою їх якісного виконання необхідно володіти відповідними знаннями, адже жодна країна не здатна передбачити, які проблеми їй доведеться вирішувати, а вони – переважно непередбачувані та непрогнозовані.

Розпочнемо аналіз із специфіки військової освіти у США.

Сучасна американська військова освіта зосереджена на ефективності військових операцій. Під військовою ефективністю фахівців американської регулярної армії розуміють вирішення головного тактичного завдання – отримати більшу перевагу у бою, ніж протилежна сторона. Заклади освіти в США, на які покладено забезпечення військової освіти здійснюють підготовку майбутніх фахівців на основі використання сучасних систем військової тактики, яким притаманні ефективна комунікація, координація між різними видами військових формувань. Усі ці дії повинні бути спрямовані на підтримку ініціативи та використанні неспроможності ворога маневрувати. В регулярній армії США така тактична система отримала назву «загальновійськового маневру». Мета системи, першочергово, полягала в тому, щоб вирішити проблему летальності у війні великих за розмірами сухопутних підрозділів, наприклад у таких війнах як в Іраку, Сирії та Україні.

Цінність західного досвіду забезпечення військової освіти полягає в тому, що вона формується на аналізі існуючих переваг та помилок вже проведених військових та миротворчих операцій, війн, випробуванні зразків зброї, діяльності командирів підрозділів та реалізації ними лідерських якостей.

Аналізуючи процес становлення американської військової освіти, варто наголосити на тому, що після отримання незалежності від Великобританії, не існувало жодної програми формальної військової освіти. Офіцерські кадри в армії США формувались без належної професійної підготовки з вищих прошарків суспільства. Така ситуація в американській військовій освіті склалась не через недбальство, а на основі стереотипів, що існували в суспільстві. Від часів Дж. Вашингтона розпочався етап формування формальної системи військової освіти, в першу чергу, для молодших офіцерів.

Така система була сформована в США, і спровокувала підйом у розвитку військової освіти. Було започатковано створення окремих закладів військової освіти – військових академій, що функціонували за певними принципами та з поступовим формуванням потужного фонду військових знань (перша така військова школа виникла у гарнізоні Вест Пойнт). Протягом свого функціонування програми військової освіти в США зазнавали змін, розширення та реорганізацій.

Військова освіта в США має такі характеристики:

розроблення навчальних програм, що викладаються у формі теорії, а у подальшому – переносяться на площину польових умов, імітуючи дії на полі бою;

поєднання бойової продуктивності офіцера із практичним досвідом;

проведення достатньої кількості польових навчань на тактичному рівні;

існування достатнього фінансування для навчальних програм військової освіти.

Загалом, військова освіта США сформована як освіта, що повинна сформувати уміння та навички, які дозволять приймати рішення особами, які перебувають на командно-штабних посадах та відповідають за національну безпеку держави. З боку держави, у США, до військової освіти сформовано такі вимоги: планування та ведення війни, військове управління, розроблення концепції національної безпеки на основі врахування політичних, соціальних, економічних та психологічних вимірів існування суспільства.

Необхідно зазначити, що кожен вид військ в США має свій відповідний заклад освіти (сухопутні війська, флот та повітряні сили). Усі заклади мають:

структури, що забезпечують додаткову професійну військову освіту;

достатню кількість навчальних аудиторій, гуртожитків, земель;

здійснюють будівництво додаткових приміщень;

запрошені аутсорсингові компанії тощо.

У військовій освіті США, до початку повномасштабного вторгнення росії в Україну, простежувались фінансові та екологічні обмеження. Проте з 2022 року керівництво США збільшило фінансування військових закладів освіти, зняло обмеження на запровадження додаткових функцій та діяльність [1].

За результатами таких змін армії США дозволено надання додаткової спеціалізованої підготовки, щоб підвищити кваліфікацію військовослужбовців (до прикладу, медичних працівникам або юристам).

Слід зазначити, що у системі військової освіти США функціонує Офіцерська Освітня Програма (далі – ООП), що виступає як продуктивний та послідовний процес навчання та підготовки офіцерів, початок якого здійснюється на етапі підготовки до виконання службових обов'язків та триває на базовому, середньому командно-штабному та вищому рівнях. Зазначена ООП створює можливості для:

проходження базового курсу офіцерів (за триетапною програмою попереднього прийняття на службу/призначення на посаду та початкової підготовки, що спрямована на розвиток лідерства в молодших офіцерів, формування компетентностей, впевненості, управління невеликими підрозділами);

проходження поглибленого курсу – лідерська, тактична та технічна підготовка, що є необхідною для служби на посадах командира роти;

проходження курсу капітанів, що передбачає успішне керівництво на рівні командира роти;

проходження штабного курсу, що зосереджений на формуванні навичок штабного офіцера та лідерських здібностей, необхідних для обіймання вищих рівнів управління у батальйоні;

функціонування школи перспективних військових досліджень, що передбачає підготовку офіцерів на вищому рівні військового мистецтва, з метою розвитку командирів та офіцерів генеральних штабів, котрі здатні вирішувати військові завдання мирного та воєнного часу (до прикладу, планування та виконання спектру операцій відомчого, міжвідомчого характеру);

функціонування коледжу вищого керівного складу, яка готує старших офіцерів армії, цивільних осіб та міжнародних лідерів для виконання обов'язків на стратегічному рівні управління.

Загалом, військова освіта в США має на меті підвищення спроможностей офіцерських кадрів щодо планування та застосування сил армії США у різних типах операцій, вирішенні питань, які мають вплив на прийняття рішень у сфері національної безпеки, розробки військової стратегії, військової доктрини, забезпеченні оперативної сумісності та прогнозуванні пріоритетних проблем країн-союзників.

Військова освіта у Великобританії заслуговує на особливу увагу, оскільки ця країна має тривалу історію її формування, і знаходиться на протилежному від США боці Атлантики.

Військова освіта у Британії відбувається у спеціальних штабних коледжах і її пріоритетом є підготовка до «основної діяльності», тобто якісна підготовка штабних офіцерів. Відповідальні за британську військову освіту вважають, що підготовка військових фахівців повинна здійснюватися на усіх рівнях військової освіти, від середнього до вищого. Тому військова освіта пропонує випускникам-офіцерам підготовку до ступеня магістра. З-поміж останніх тенденцій трансформації військової освіти у Великобританії можна виокремити такі особливості:

розроблення навчальних програм підготовки офіцерів із більш профільними військовими темами, дотичними до практики майбутнього офіцера;

зростання скептицизму щодо ролі цивільних науковців у наданні військової освіти;

розуміння наявності ускладненого безпекового середовища у світі;

поява нових технологій (зокрема, штучного інтелекту), що можуть непередбачувано впливати на характер війни;

втрата демографічного ресурсу в межах Британії та всього світу;

кліматичні зміни як підґрунтя для виникнення нових конфліктів; терористична діяльність, що базується на інноваційних технологіях зв'язку, тощо.

Вище поданий перелік тенденцій військової освіти характерний не лише для Великобританії, але й для низки країн Західної Європи, що враховують у своїх реформах досвід боротьби українців проти російських агресорів. Оскільки росія та її партнери здійснюють спроби змінити глобальний порядок та, загалом, світову безпекову архітектуру, усім іншим країнам доводиться реагувати на цю ситуацію.

Провідним трансформаційним процесом у військовій освіті Британії є рух від узагальнених, несфокусованих освітніх програм до стратегічних, що надасть можливості для викладання більшої різноманітності тем майбутнім офіцерам британської армії.

Пріоритетна мета військових коледжів Великобританії є розвиток критичного мислення, комунікації, аналітичних навичок тощо.

За результатами трансформації британської військової освіти було розроблено курси менеджменту, використання штучного інтелекту, роботи з персоналом. На думку британських керівників сектору безпеки і оборони сучасний офіцер потребує сформованості навичок, що сприятимуть розвитку його кар'єри [3]. Таблиця 1 демонструє мережу закладів військової освіти Об'єднаного Королівства.

Таблиця 1.

Мережа закладів військової освіти Великобританії

Навчальний заклад	Рівень освіти	Особливості
Вузько профільні ВВНЗ – 7 шт. цивільних та приватних ВНЗ – 19 шт. де існують програми військової підготовки для допомоги щодо вступу до ВВНЗ Підготовка офіцерів для збройних сил Британії здійснюється виключно у ВВНЗ і виключно за вузькими спеціальностями	Тактичний – всі навчальні заклади, присвоюють первинне військове звання лейтенант. Оперативний – деякий час на посадах тактичного рівня, потім ОБОВ'ЯЗКОВЕ навчання, здавання тестів, нормативів, підтвердження вимог до посад оперативного рівня і лише потім призначення. Стратегічний – так само як і оперативний, але на вищому рівні. Бакалаврат (Bachelor's degree) - перший рівень вищої військової освіти, триває 44 тижні. Стрільба, тактика, лідерство та комунікації. Магістр (Master's degree) - другий рівень	Система військової освіти в Британії аналогічна з німецькою за виключенням двох вищів, які готують офіцерів стратегічного рівня для всіх збройних сил за відповідними напрямками. Первинне офіцерське звання можна отримати при повній вищій освіті, зазвичай на рівні магістра (бакалаврська освіта не достатня). У Великобританії отримання первинного військового звання зазвичай потребує вищої освіти, як правило, магістерський ступінь. Проте, існують винятки з цього правила. Наприклад, для служби в піхоті чи артилерії, не потрібна вища освіта. Зазвичай, претенденти на такі посади повинні мати певні рівні фізичної підготовки, медичних і військових стандартів. Таким чином, хоча винятки з цього правила існують, проте взагалі для отримання первинного військового звання в армії Великобританії потрібна вища освіта. Система військової освіти Великої Британії складається з різних етапів та програм, які забезпечують підготовку особового складу Збройних Сил на різних рівнях. 1 рівень. Основна військова підготовка (Basic Military Training) є першим етапом підготовки і проводиться під час набору до війська. Цей етап передбачає ознайомлення з основами військової дисципліни та навичками,

	<p>вищої військової освіти, який надається для підготовки офіцерів, які бажають спеціалізуватися в певній галузі. Програма розрахована на один рік і надає можливість отримати академічний ступінь магістра в галузі обраної дисципліни.</p> <p>Курси продовженого навчання (Continuing Education Courses) - цей рівень освіти надається для офіцерів,</p>	<p>такими як стрільба, фізична підготовка, тактика, та інші.</p> <p>2 рівень. Вища військова освіта включає навчання військової теорії, тактики та стратегії.</p> <p>3 рівень. Підвищення кваліфікації – відповідні курси за напрямками.</p> <p>В разі якщо буде переведення офіцера в іншу сферу діяльності, що не пересікалась з виконанням обов'язків за старим місцем служби – обов'язково навчання. Просто так не переводять із танкістів в піхоту, із піхоти в штаб (будь якого рівня. Якщо офіцер був командиром роти (взвода) і йому запропонували посаду начальника штабу батальйона – обов'язково навчання на начальника штабу батальйона).</p>
<p>Britannia Royal Naval College - морський військовий коледж, що знаходиться в Дартмуті, Девон</p>	<p>які вже мають попередню вищу військову освіту та бажають поглибити свої знання в певній галузі або отримати нові навички. Курси продовженого навчання можуть тривати від декількох тижнів до декількох місяців.</p>	<p>Готує офіцерів ВМФ Великої Британії. Це головний навчальний заклад Великобританського Королівського військово-морського флоту, де здійснюється підготовка офіцерів на різних рівнях знань та вмінь, починаючи від першокурсників і закінчуючи курсами підвищення кваліфікації для командного складу. В навчальному закладі також проводять навчання курсантів з інших країн, які є членами альянсу НАТО та інших партнерів, військових кораблів, що відвідують Велику Британію.</p>
<p>Royal Military Academy Sandhurst - військова академія армії Британського королівства, розташована в Сендхерсті, Беркшир. є основним закладом вищої військової освіти в Великобританії.</p>		<p>Готують ряд військових спеціальностей, таких як піхота, артилерія, інженерна служба, танкові війська та інші. Програма навчання включає в себе теоретичні курси з тактики, стратегії, військової історії, лідерства та командного духу, а також практичні заняття з бойових мистецтв, вогневої підготовки, навігації та інші. Студентами RMAS є як британські кадети, які приєднуються до армії після закінчення навчання, так і студенти з інших країн, які навчаються за контрактом. Крім того, RMAS надає можливість військовим офіцерам отримати додаткову професійну підготовку та підвищити свій рівень кваліфікації.</p>
<p>Royal Air Force College Cranwell - коледж повітряних сил, Кранвелль, Лінкольншир.</p>		<p>Підготовка офіцерів Королівських повітряних сил Великої Британії. Тут готують майбутніх офіцерів для різних спеціальностей в повітряних силах, включаючи пілотів, інженерів, навігаторів та інших професій. Коледж також забезпечує додаткову підготовку офіцерів, які переводяться з інших військових служб.</p>
<p>Defence Academy of the United Kingdom - багатопрофільний навчальний заклад для офіцерів всіх збройних сил, Шрайвенгем, Уільтшир.</p>		<p>Готує високопосадових військових, цивільних службовців та інших експертів, які працюють у галузі національної безпеки і оборони. Він забезпечує навчання, дослідження та консультування в галузі політики безпеки, керівництва та стратегічного планування для військових і цивільних служб у Великій Британії та за кордоном. Крім того, в Defence Academy проводяться курси підвищення кваліфікації для військових і цивільних службовців, включаючи курси для офіцерів, які переходять на вищі посади.</p>

<p>Joint Services Command and Staff College - навчальний заклад для підготовки офіцерів на рівні магістратури, Шрайвенгеме, Уільтшир.</p>		<p>Готує військових та цивільних працівників збройних сил та цивільних служб влади Великої Британії, а також зарубіжних країн. Курси на JSCSC розраховані на підготовку офіцерів, які вже мають значний досвід, і спрямовані на розвиток їх лідерських та менеджерських навичок, а також на збільшення розуміння військових справ в контексті національної та міжнародної політики.</p>
<p>Royal Naval College, Greenwich - колишній військовий коледж королівського флоту, розташований в Грінвічі, Лондон.</p>		<p>Існує два навчальні заклади з назвою "Royal Naval College":</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Britannia Royal Naval College - це головний військовий навчальний заклад Великої Британії для підготовки офіцерів ВМС Великої Британії. У коледжі готують офіцерів для різних спеціальностей військово-морських сил, включаючи військові кораблі, підводні човни, літаки, вертольоти та інші засоби. 2. Royal Naval College, Dartmouth - це коледж, який займається підготовкою офіцерів ВМС Великої Британії, які вступають у службу в якості шкіперів на кораблях та суднах. Протягом навчання в коледжі офіцери отримують теоретичні знання та практичні навички у сфері навігації, морської бойової підготовки та інших аспектів військової служби військово-морських сил.
<p>Defence College of Logistics, Policing and Administration - навчальний заклад для підготовки офіцерів у сферах логістики, поліції та адміністрування, Шрайвенгеме, Уільтшир.</p>		<p>Надає вищу військову освіту у галузі логістики, поліцейської діяльності та адміністрування. На DCLPA навчають офіцерів та цивільних співробітників Міністерства оборони та забезпечують їх підготовку до виконання різноманітних завдань в галузі логістики та адміністрування в різних ситуаціях, а також до здійснення поліцейської діяльності на території Великої Британії та за кордоном.</p>

До війни на території України, джерелом усіх проблем у військовій освіті Великобританії та решти країн-членів та країн-партнерів НАТО було скорочення бюджетів на професійну військову освіту. Але у 2022 році ситуація кардинально змінилась.

У штабних коледжах Великобританії в межах одних курсів поєднується військова тематика з елементами академічної освіти. Такий підхід можна назвати академічним компромісом у нових способах надання освіти. Варто наголосити на тому, що за рекомендаціями керівників різних родів військ Об'єднаного Королівства було здійснено такі заходи:

включення висококваліфікованих офіцерів у викладацьку діяльність;
залучення цивільних науково-педагогічних працівників в освітній процес в штабних коледжах з метою формування в майбутніх офіцерів системного мислення, реагування на критичні виклики, аналітичних навичок когнітивного різноманіття, впровадження інновацій у професійну діяльність.

Унікальність британського досвіду реалізації військової освіти полягає в тому, що в ній відбувається інтеграція знань висококваліфікованих офіцерів

та цивільних викладачів. Саме за такої синергії можлива пропозиція майбутнім офіцерам освітнього досвіду, альтернативних точок зору, високоякісного навчання та якісних досліджень [2].

Вартий уваги аналіз стану та трансформацій військової освіти у Німеччині. Федеративна Республіка Німеччина є країною, що відкрила свої перші військові університети після Другої світової війни, лише у 1973 р. Німецьке суспільство сформувало нову армію та військову освіту. Не ідеалістичну, яка була до цього, а – раціональну.

Провідною ідеєю німецької військової освіти є те, що вона є такою ж необхідною, як і загальна шкільна освіта. У Німеччині військові навчальні заклади функціонують так, що вимагають військової дисципліни, знання військової тактики. Уряд держави бере на себе всі витрати на підготовку майбутнього офіцера, в результаті такого підходу німецькі офіцери вважаються самими підготовленими та освіченими. У Німеччині існує незлічена кількість військових закладів освіти, і сотні спеціалізованих програм навчання військовій справі. Німецьку військову освіту цінують в усьому світі, оскільки в ній поєднано унікальну німецьку культуру, динамічний спосіб життя та історичний досвід. У таблиці 2 подано інформацію щодо функціонування закладів військової освіти Німеччини.

Таблиця 2.

Мережа закладів військової освіти Федеративної Республіки Німеччина

Навчальний заклад	Рівень освіти	Особливості
Федеральна академія збройних сил (Bundeswehr University) – Мюнхен	Тактичний. Оперативно-тактичний при наявності військового досвіду (для військовослужбовців) Військове звання – лейтенант	Підготовка орієнтована на різні спеціальності військової сфери, включаючи інженерію, логістику, комунікації, право та інші
Військова академія збройних сил (Führungsakademie der Bundeswehr) – Гамбург	Оперативний Стратегічний (для військовослужбовців)	Призначена для підготовки висококваліфікованих офіцерів, які планують кар'єру в різних галузях Збройних сил. Тут підготовка орієнтована на рішення стратегічних та тактичних завдань.
Федеральна школа артилерії (Artillerieschule der Bundeswehr) – Ідар-Оберштайн	Тактичний Військове звання – лейтенант.	Призначена для підготовки офіцерів, які служать в артилерії Збройних сил.
Федеральна школа військової медицини (Sanitätsakademie der Bundeswehr) – Мюнхен.	Тактичний Військове звання – лейтенант.	Підготовлює медичних офіцерів, які служать в Збройних силах.

Отже, у Німеччині забезпечується базова військова освіта та підготовка офіцерів Сухопутних військ, флоту, повітряних сил. Для кожного з цих родів військ функціонує своя мережа структур, що відіграють свою роль у процесі підготовки. Армія забезпечується курсантськими батальйонами, оскільки відсутній призов в армію. Організовано офіцерські школи, в яких викладання здійснюють офіцери з базовою військовою підготовкою. Саме в цих школах відбувається передача лідерських навичок та професійної освіти для майбутньої військової еліти.

Після таких шкіл курсантів спрямовують до університетів Бундесверу, щоб завершити магістерські академічні дослідження.

Для реалізації військової освіти у Німеччині розроблено навчальні програми, що затверджуються Федеральним Міністерством оборони та асоціюються відповідними федеральними землями. Усі заклади військової освіти інтегровані в європейський простір вищої освіти, і можуть бути делеговані для академічної підготовки офіцерів цивільними закладами вищої освіти.

Отже, по завершенні академічної підготовки курсанти, котрі потрапили в цивільний заклад освіти, можуть пройти додаткове професійне навчання.

Військова освіта Німеччини за результатами тривалих реформ вважаються якісною, оскільки передбачає раціональне поєднання цивільної та військової складових.

Наступною для аналізу є Франція, навчальні заклади якої влаштовані таким чином, що по завершенні навчання не всі випускники досягають високих військових чинів. Французька система військової освіти є результатом синергії національних особливостей, історичного досвіду та традицій європейської культури. У Франції існують спеціалізовані військові та цивільні заклади, які готують за програмою "підготовка цивільних студентів до служби в якості офіцерів запасу" (Préparation Militaire Supérieure - PMS). Кількість як військових так і цивільних ЗВО змінюється у зв'язку з постійними реформами. Військові навчальні заклади з'являються і зникають за рішенням уряду (закриття тих чи інших баз, започаткування нових).

У таблиці 3 подано інформацію щодо особливостей військової освіти Французької республіки.

Таблиця 3.

Мережа закладів військової освіти Республіки Франція

Навчальний заклад	Рівень освіти	Особливості
<p>Спеціалізованих військових – 20; Цивільних (приватних і державних) (готують за програмою "підготовка цивільних студентів до служби в якості офіцерів запасу" (Préparation Militaire Supérieure - PMS) – біля 100 Кількість як військових так і цивільних ВНЗ змінюється у зв'язку з постійними реформами. Військові навчальні заклади з'являються і зникають за рішенням уряду (закриття тих чи інших баз, започаткування нових).</p>	<p>Тактичний – всі навчальні заклади, присвоюють первинне військове звання лейтенант. Оперативний – деякий час на посадах тактичного рівня, потім ОБОВ'ЯЗКОВЕ навчання, здавання тестів, нормативів, підтвердження вимог до посад оперативного рівня і лише потім призначення. Стратегічний – так само як і оперативний, але на вищому рівні.</p>	<p>Без вищої освіти первинне військове звання отримати не можна. Бакалаврська освіта не є достатньою для отримання первинного військового звання офіцера у Франції. Для цього потрібна повна вища освіта, зазвичай на рівні магістра. Вступ до ВНЗ можливий з 17 років. Найменший за тривалістю курс 2 роки, тобто у 19 років можна отримати первинне офіцерське звання (треба бути вундеркіндом і мати вищу освіту, але це можливо). У Франції можна отримати вищу освіту раніше 21-22 років. Вікових обмежень майже не існує, вони формальні – все залежить від тестування (можна і в 12 років, якщо ти розумний). Курси підвищення кваліфікації для військових від 2 до 40 тижнів. Система військової освіти схожа на українську, але є ключова відмінність, яка вирізняє професіоналізм випускників французьких вузів з підготовки офіцерів для збройних сил (в тому числі запасу). Абсолютно всі вузи (військові, цивільні та приватні) вчать курсантів (студентів, слухачів) на тактичному рівні з присвоєнням первинного військового звання лейтенант (назва по різному в залежності від видів (родів) військ – наприклад, у моряків по іншому). Суттєва різниця в освітньому процесі полягає у вузькій спеціалізації по військовим професіям. На відміну від наших вузів у Франції кожен опановує свій напрямок. Приклад: майбутній лейтенант – командир піхотного взводу, не вивчає, як йому здійснити тилове забезпечення свого підрозділу (його лише навчать за 1 годину як правильно скласти заявку і як її подати ротному). Він вивчає тактику ведення бою (не операцій – це не його рівень), основи маскувannya, виживання, орієнтування на місцевості, озброєння та техніка, тактичної медицини, воєнна історія, велику увагу приділяють психології, право та фізична підготовка (принцип роби як я – лейтенант не змусить зробити щось солдата, якщо не зробить це краще за нього). Разом з тим, молодий лейтенант на місці служби особовим складом займається лише 30% СВОГО ЧАСУ. Основний тягар підготовки солдат лягає на сержантів. Лейтенант лише організовує та спрямовує розвиток підрозділу. Заступник командира по тиловому забезпеченню вивчає лише алгоритми і функції виключно свого направлення. Він не вчиться способами форсування водної перешкоди підрозділом або використання квадрокоптерів для розвідки. Молодий лейтенант вчиться виключно азам тилового забезпечення. Звісно, первинні бойові навички отримують усі на відповідних курсах (тривають в середньому 6-8 тижнів), і в разі їх не проходження навчання за своєю вузькою спеціальністю не відбувається. Кожний рівень (тактичний, оперативний, стратегічний) зумовлює необхідний рівень знань. Заступник командира батальйону з тилового забезпечення буде вивчати лише свій напрямок до рівня авто, зам комбриг – відповідно залізничні ешелони, заступник командувача армії – літаки, кораблі. У кожного свій рівень – зайвого не дають (всьому свій час).</p>

Загалом, за результатами аналізу військової освіти у Західному світі, можна констатувати, що вона є складною галуззю, що неперервно піддається численним трансформаціям та корективам. Зважаючи на це, у забезпеченні військової освіти неможливо слідувати універсальним рекомендаціям. Проте, зрозумілим є той факт, що військова освіта повинна активно шукати нові ресурси для удосконалення та змін.

Висновки. Підготовка військових кадрів для сил оборони здійснюється в умовах ведення війни з російською федерацією в системі військової освіти, яка з одного боку, є складником системи освіти держави, з іншого – перебуває на шляху професіоналізації, приведення її структури і змісту до стандартів, підходів та принципів, що впроваджені у країнах – членах НАТО. В зв'язку з цим розвиток системи військової освіти передбачає системні зміни. За останні роки Кабінетом міністрів України, Міністерством оборони та Генеральним штабом ЗСУ прийнято ряд рішень, які дали змогу сформувати загальне бачення процесів на всіх рівнях управління системою військової освіти, об'єктивно їх оцінювати та коригувати, а також створювати умови для синхронізації дій і концентрації ресурсів різних суб'єктів освітньої діяльності. Зміни також відбулися у формуванні правового підґрунтя для упорядкування й розмежування зон відповідальності Міністерства оборони України, Генерального штабу Збройних Сил України та військових вишів. Це дозволить зробити систему управління більш функціональною, а також відкриє шлях західній моделі лідерства.

Разом із тим існує потреба у дерегуляції державного управління системою військової освіти, що виявляє об'єктивну потребу в розробці інструментальних засобів, використання яких надає можливість удосконалити механізм державного регулювання військової освіти Збройних Сил України в умовах загострення воєнно-політичної обстановки. Запропоновану дерегуляцію пропонується реалізовувати на засадах прогнозування потреб в вмотивованих, професійних і освічених військовослужбовцях для участі у заходах протидії (нейтралізації) виявлених (прогнозованих) загроз національній безпеці України воєнного характеру.

Література:

1. Schifferle, P. (2010) *America's school for war: Fort Leavenworth, officer education, and victory in World War II*, Lawrence, KS: University Press of Kansas. [in English]
2. Toronto, N. (2015) 'Why professionalize? Economic modernization, security, and military professionalism', *Foreign Policy Analysis*, 13 Feb. DOI: 10.1111/fpa.12093. [Online], Available: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/fpa.12093/abstract>. [in English]
3. UK Ministry of Defence (UK MOD) (2010) *Army doctrine publication: Operations*, Ministry of Defence, 1 Nov [Online], Available: <https://www.gov.uk/government/publications/army-doctrine-publication-operations>. [in English]
4. Royalnavy.: <https://www.royalnavy.mod.uk/our-organisation/bases-and-stations/training-establishments/brnc-dartmouth> [in English]

5. Army.uk. <https://www.army.mod.uk/who-we-are/our-schools-and-colleges/rma-sandhurst> [in English]
6. Raf.uk. <https://www.raf.mod.uk/our-organisation/stations/raf-college-cranwell/> [in English]
7. Da.uk <https://www.da.mod.uk/> [in English]
8. Da.uk <https://www.da.mod.uk/study-with-us/colleges-and-schools/joint-services-command-and-staff-college> [in English]
9. Ornc. <https://ornc.org/>[in English]
10. Defence College of Logistics, Policing and Administration. <https://Defence College of Logistics, Policing and Administration> [in English]
11. Unibw. <https://www.unibw.de/home> [in English]
12. Bundeswehr. <https://www.bundeswehr.de> [in English]
13. Bundeswehr. <https://www.bundeswehr.de/de/organisation> [in English]
14. Bundeswehr. <https://www.bundeswehr.de> [in English]

References:

1. Schifferle, P. (2010) *America's school for war: Fort Leavenworth, officer education, and victory in World War II*, Lawrence, KS: University Press of Kansas.
2. Toronto, N. (2015) 'Why professionalize? Economic modernization, security, and military professionalism', *Foreign Policy Analysis*, 13 Feb. DOI: 10.1111/fpa.12093. [Online], Available: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/fpa.12093/abstract>.
3. UK Ministry of Defence (UK MOD) (2010) *Army doctrine publication: Operations*, Ministry of Defence, 1 Nov [Online], Available: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.gov.uk/government/publications/army-doctrine-publication-operations>.
4. Royalnavy. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.royalnavy.mod.uk/our-organisation/bases-and-stations/training-establishments/brnc-dartmouth>
5. Army.uk. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.army.mod.uk/who-we-are/our-schools-and-colleges/rma-sandhurst>
6. Raf.uk.[Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.raf.mod.uk/our-organisation/stations/raf-college-cranwell/>
7. Da.uk [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.da.mod.uk/>
8. Da.uk [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.da.mod.uk/study-with-us/colleges-and-schools/joint-services-command-and-staff-college>
9. Ornc. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ornc.org/>
10. Defence College of Logistics, Policing and Administration. Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://Defence College of Logistics, Policing and Administration>
11. Unibw. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.unibw.de/home>
12. Bundeswehr. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.bundeswehr.de>
13. Bundeswehr. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.bundeswehr.de/de/organisation>
14. Bundeswehr.[Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.bundeswehr.de>

Журнал

***«Наукові інновації та
передові технології»***

*(Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка»,
Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»)*

Випуск № 7(35) 2024

Підписано до друку 10.07.2024 р.
Формат 60x90/8. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 8,2. Наклад 100 прим.

Видавець:

Громадська наукова організація «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління»
Свідоцтво серія ДК №4957 від 18.08.2015 р., Андріївський узвіз, буд.11, оф 68, м. Київ, 04070.